

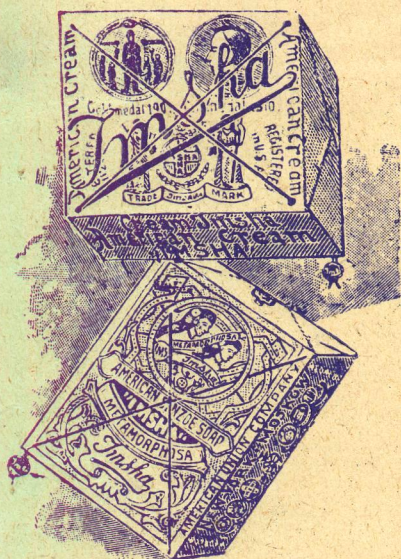
В С Е С В И Т

1934

РЕКОМЕНДУЕТСЯ ВСЕМ

ВСЕМИРНО-ИЗВЕСТНАЯ
АМЕРИКАНСКАЯ КОСМЕТИКА

ИМША

Метаморфоза

КРЕМ-МЫЛО-ПУДРА

Против веснушек и для белизны и
: : : : : нежности кожи : : : : :

ОДИН ИЗ МНОГОЧИСЛЕННЫХ ОТЗЫВОВ

Отзыв всемирно-известной американской артистки КЛАРЫ ЮНГ (перевод с английского)

М. Г. Я употребляла мыло и крем „ИМША“ и нахожу их наилучшими туалетными средствами. Эти препараты придают лицу свежий и юный вид. 11—ХН—25 г. КЛАРА ЮНГ.

Требуйте везде только с подписью

Imsha

CÄSAR & MINKA

Zahna (Preussen), Німеччина

РОСПЛІД І ПРОДАЖ ПОРОДИСТИХ СОБАК

КАРЛИКОВІ, СПЕЦІАЛЬНО ДРЕСИРОВАНІ
(поводирі і т. інш.) МИСЛИВСЬКІ, ЗАПРЯЖНІ
: : : : та СТОРОЖОВІ СОБАКИ : : : :

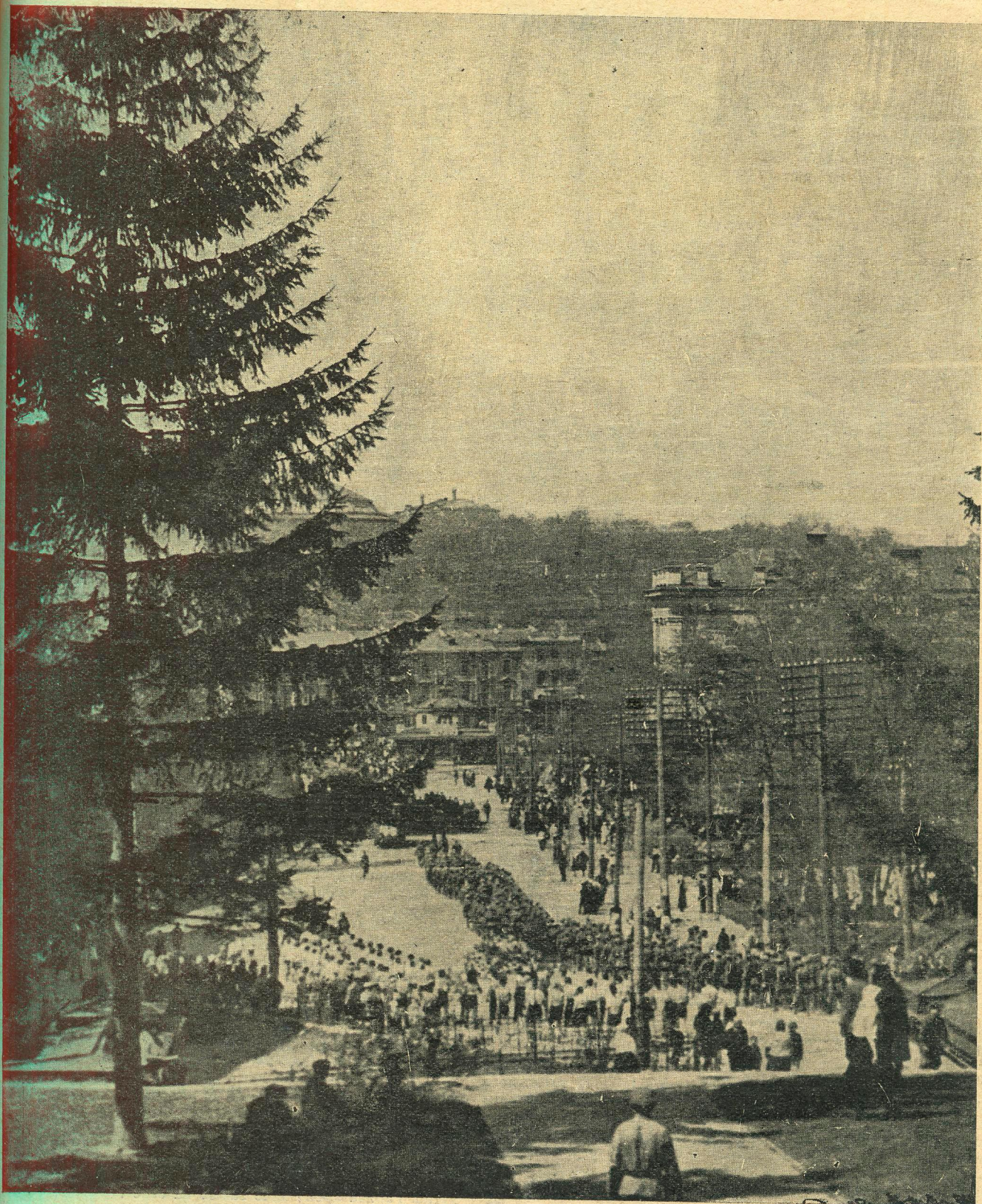
ПОСТІЙНА ВИСТАВКА БІЛЯ ВОКЗАЛУ В ЦАНІ
ІЛЮСТРОВАНІ ПРЕЙСКУРАНТИ БЕЗПЛАТНО
: : : ВІДПРАВКА У ВСІ КРАЇНИ СВІТУ : : :

№ 21
22-го травня
1927 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

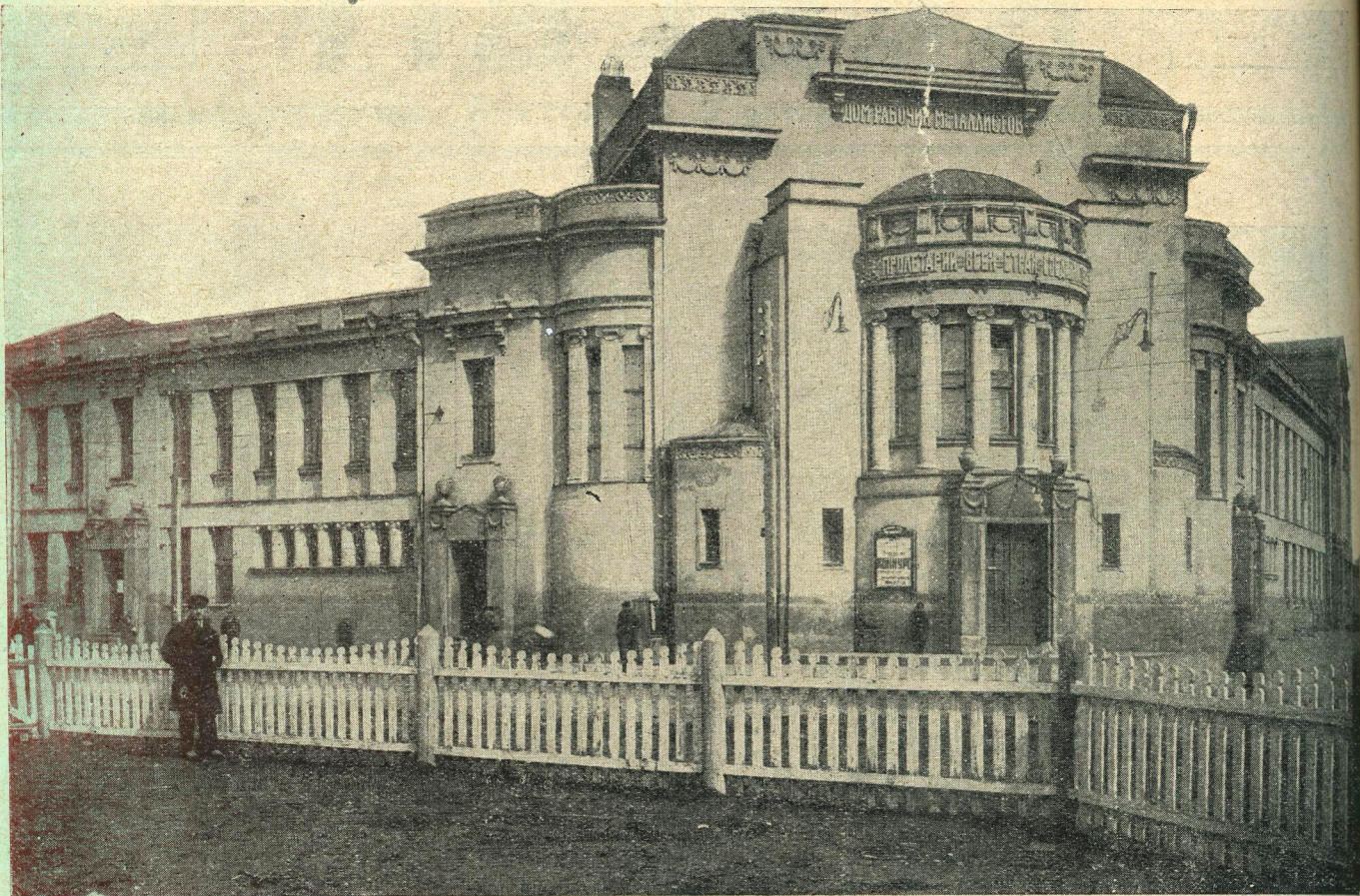
Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

ПЕРШЕ ТРАВНЯ В КИІВІ

Фотоетюд М. П. Сталінського

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

Харківський будинок металістів на Плеханівській вулиці

НЕВМИРУЩЕ

Новела Вальтера Мерінга. Переклад М. Ільтичної

БЛОЩАК АЛЬБЕРІХ, ватажок кулеметної колони, лежав зі своєю командою за заїржавілою залізною шиною на варті, чекаючи смерку. Це був розкішний війовничого вигляду екземпляр у цупкому, ніби шкур'ятому, трохи вигнутому панцері з чортячою щетиною. Його батьки були походженням з південних штатів солом'яних матрасів,—звідти, де червоно жевріла залізна ніч, але рід його сягав аж до східної Індії, звідки давно колись його прапрадіди примандрували до Європи на одним купецьким кораблі. А вже підчас світової війни його народ досяг найвищої честі: блощиці залишилися дійсними переможцями на всіх фронтах!

Звичайно лежав він, ніби неживий, глибоко затягнувши в себе своє сисальце. А як погасала лампа, тремтіли йому вусики, напружувалися щелепи, ворухилися н'жки. Він і його команда чимчикували до одного місця на чоловічих грудях, що не було вкриті волоссям і тому звалось у них „молодим телятком“.

Ото ж, ледве тільки ставало темно, вони цілою командою, учадівши від випарів людського поту, вкриті своїми панцерами, бігли до м'ясної гори: свердували її, впорскували сверблячу отруту, ссали—поки їхня шнурка не набрякала як надутий балон. А ранком, п'яні й червоні від тяжкої роботи за цілу ніч, відпочивади на лобі сонної людини, росташувавшись ланцюжком вздовж волоссяного гаю.

Сліпі, та всеж видючі, повні жаху перед світлом, протягом дня вони байдикували в шпарках помосту, в щілинах трухлявого цементу, в віконних рямах,—завжди готові до несподіваної таємничої тривоги; обсідали зручні позиції на ліжках, з ляском падали, сновигали цілими зграями, увесь час під захистом хмари свого чумного смороду. А попереду всіх бував блощак Альберіх зі своїм надміру розвиненим сисалом, з темного коліру шляхетним панцером, завжди трохи випинаючи його, коли виводив своє військо на рішучий наступ.

„45 вимагає заміни! Всі ви в спискові!“

„Ну, тепер держись, хлопці!“ озвався до людей старий годинникар зі Штеттін, куцак з огидною водянковою головою та

вилупленими жаб'ячими очима. Він приніс новину разом з порцією кави. В одну мить уся кімната ожила. В брудному світлі газової лампи, ще в передсвітанковій темряві, люде замешкалися поміж ліжок, мерзнули в своїх брезентових одежах, що надавали їм вигляду арештантів. Де-хто розмотував гудзики на мундирах, зав'язані з кремом, що робив їх блискучими як дзеркало; де-хто шматував недописаного листа додому; один пристаркуватий салдат апатично сидів на горішньому ліжку, дригаючи ногами; хтось хутко їв з полумиска залишену ще з вечора кимсь іншим їжу, а один іще зовсім молодий хлопець почав був собі під носа: „Та ж у мене ще відпустка не...“, але раптом проковтнув кінець фрази, ніби страшенно злякавшись закінчити її.

Так, кінець-кінцем, розв'язалося задушливе напруження, що тривало вже кілька тижнів. Тепер вирішується їхня доля,—згоді з газетами та інструкторським навчанням: „Батьківщина в небезпеці—ми повинні перемогти!“ А їхня доля була для них тільки канцелярія відділу, як найближча інстанція, що від неї вони всі залежали.

Куцак тер собі руки, злорадісно повторюючи: „Всі ви в спискові“, а згадував про ті ночі, коли вони натягали йому ковдру на вуха та лупили його, розважаючись його безсилим лютуванням: це звалось у них „прихід духу святого“.

Чимало з них іще не хотіли йняти віри,—хоч були цілком готовісенькі, бо й через огляд уже перейшли, і глузували з повідомлення як шибеники. Тільки Пауле підсвистував собі під носа, ніби це його зовсім не цікавило. І заявив, осміхаючись: „Сьогодні приїздить моя наречена“.

Але двоє тих, що вже були на фронті і знали, що то за ярмарок, зареготалися з нього і один сказав: „Коли почувеш, як цвірінькають перші гармати, то це тобі, хлопче, забудеться хутко. Гаряча кров кличе залізо на себе!“

Та тут з'явився унтер-офіцер і повів їх до „комори“ переодягатися. Ішли вони вулицею бараків, утвореною шістнадцятьма одноманітними коробками з пісковцю; і скрізь у темряві сні-

вигали як тіні муштровані сірі люди, підпорядковуючись галасливій гавкотні наказів.

Що-йно розвиднілось. Пауле, трошки пишаючись своїм новим сірим військовим мундиром, широким кроком підходить до дряної загорожі, звідки йому вже не вільно було виходити аж до від'їзду на фронт. Піданим, на багато миль довгим шосе тяглася низка людей ще в цивільній одежі, — кожне з кошиком у руках, чисто так само, як і він прийшов був сюди шість тижнів тому.

Вартові запитали: „Ну, камрад, сьогодні на відпустку“?

Він одповів: „нас призначено на фронт“.

„Схід чи захід“?

„Я гадаю, що захід. А проте — хіба ж у них про що довідається“?

„Схід краще: там відпочинеш“.

„Та що там! Що має трапитись — трапиться!“ Потім додав, зітхнувши: „Як раз сьогодні приїдуть до мене моя наречена; чи ж то можна буде їй увійти до табору“?

„Не-е, хай і не думає. Жі-

В день першого травня в селі Попівці (Миргородська окр.) відкрито пам'ятник Ленінові

обмінювався з вартовим жартами, глузуючи з них. Було вже $\frac{1}{2}$ на 9! Хутло пробігла повз них батарея на полігон, і ось, нарешті, він побачив цілу юрбу муніципальних робітників: потяг прибув. Він витяг шию, і от його наречена виринала зза рогу, кахикаючи од хвилювання.

Це було негарне, худе створіннячко; вона підманула хлопця тому, що він був гарний і здоровий, та ще й добре заробляв, працюючи за токаря на фабриці. У них було тихе, просте кохання, вже зовсім як у жонатих. Вона зараз же почала говорити про хатні справи. Він запитав про де-кого зі своїх колишніх приятелів, вона розповіла, що знала, а потім і про те, що батько вигнав її, що вона мешкає у своєї подруги, живе з шитва і подеколи ходить до кафе, щоб поглузувати з якогось пана.

Коли вона говорила, — з її слів і поглядів точилася матеріна ніжність до нього, бо, хоч він і був на дві голови вищий за неї, вона була старша за нього.

Два заспаних після гулянки в місті офіцери пройшли повз них. Пауле витягся перед ними і один з офіцерів спинився та, поглядаючи на парочку, сказав: „Гей, ви там, чуєте? Цього ж не можна“!

Вона густо почервоніла і замовкла.

Та Пауле, ледве вони одійшли, сказав: „Пусте, без діла вони мені сьогодні“, і тихо додав, як щось не зовсім певне: „Ми, власне, їдемо сьогодні на фронт“.

Тут вона почала верещати й кричати: „Ти не смієш, мій добрий дорогий хлопче, я не пущу тебе на фронт!“ І як вона не хотіла переставати, Пауле

ПЕРШЕ ТРАВНЯ НА СЕЛІ

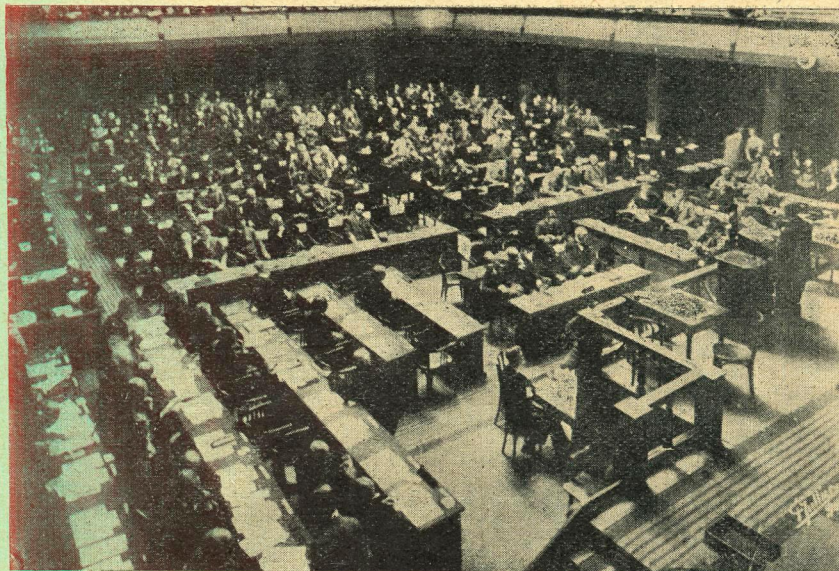
Фот. Н. М. Цимбалова

Матвій-курган, Таганрогської округи. Демонстрація селян. Праворуч — збирають пожертви для хінських дітей

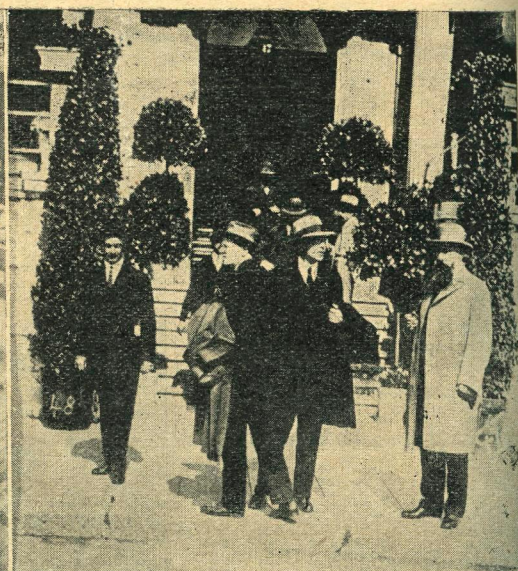
ноцтву, за винятком офіцерських повій заходити до табору, крім як у неділю, — заборонено“.

Отже, він чекав на наречену перед загорожею, трохи збентежений, бо перший потяг підміської залізниці приходив лишень за кілька хвилин перед дев'ятою, а вже в 9 ч. 10 хв. він мусив бути на перевірці. Цивільні, похитуючись, проходили через ворота і він

МІЖНАРОДНЯ ЕКОНОМІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ В ЖЕНЕВІ

Зала засідань конференції

Радянська делегація біля будинку конференції

одірвався від неї і пішов до табору. Вона довго ще вітала його рукою. Тимчасом він розгорнув пакуночка, що наречена встромила йому в руку: це був маленький дешевенький годинник на руку зі світляним циферблатом. Останні її слова брехали йому в вухах: „Згадуй за мене завжди о-пів на десяту“!

Батарейя вишикувалася. Кожний мав з собою велетенського брезентового ранця; білявий огрядний вахмістер витяг свою книжку з пальто та перечитав список річей: „Перев'язка, смертна бляшка, залізна порція—щоб ні одне падло не злопало її по дорозі!—Парабеллум!“ І далі вигукнув: „А ну підніміть молитовники, і хай бог помилує п'яницю, що не має його при собі“. Далі підійшов капітан і почав промову. Тут біля Пауле хтось несподівано, як мала дитина, заплакав, і самому Пауле затягло туманом очі. Від промови він чув тільки окремі слова: „військовий суд—стріляти в юрбу—християнські салдати—за кайзера й державу—з богом“!

В гуртку льотенантів, що стояли осторонь, хтось зневажливо сказав! „Хлам! Хіба це матеріял, оці люде“.

Після того пішли їсти: сьогодні було м'ясо—як перед смертною карою, і більшість поїла його тут же, в батарейній кухні, стоячи.

„Ну, а по обіді—прощай, любя батьківщино!“ сказав найстарший з товариства. Та це мало трапитись не так скоро. Пауле ще кілька годин тинявся по табору і мав нагоду бачити, як цивільні ще зранку тремтіли голі в лазареті перед енергійним штабним лікарем, що й з найбільш кволих тілом робив „здатних“ до війни.

Так спокійно минув час до вечора. Тепер, лягаючи спати, Пауле й інші вже знав, що вирушати доведеться уночі.

І ще раз в-останнє вибів він свою смугнасту ковдру. Він завжди уважно складавав її, щоб не зависало одного кінця, коли по неділях проходили на огляд „шпик“ та капітан. Потім він поліз через тулуб товариша на своє горішнє вошиве ліжко. „Вставайте“!

Це о-пів на третю вночі ревнув унтер-офіцер, і коли Пауле прокинувся, всі стояли перед своїми шаховками та скла-

Голова радянської делегації на міжнародній, економічній конференції тов. Осинський (по середині) з двома секретарями

дали останні речі. Він мусив спочатку отямитись ввесь час повторюючи: „на фронт! на фронт!“ На фронт—значіння цього слова він не знав; лишень на грудях він почував холодну олив'яну бляшку, де було вибито його прізвище та назва військової частини, щоб його можна було колись пізнати.

Коли він підняв подушку, щоб узяти спідньої гроші та шматок сала з хлібом, він побачив цілу армію блощиць, що стрімголов тікали геть. Він уже зовсім не почував їхнього кусання, все його тіло було вкрите гулями. Ніхто не казав ні слова. Хтось спробував засвистати, але зараз же спинився. Пауле заки-

нув на плечі свій ранець, перелічив гроші в гаманці, і стромив до кишеві останній номер журналу свого футбольного союзу.

З грюкотом зійшли вони сходами, тимчасом як куцак, забезпечений од смерті на полі бою своїм каліцтвом, хрюпів у спорожнілім бараківі далі. Чужий сержант, чийого обличчя вони в темряві не могли розглядіти, довів їх до залізничного двірця, де їх долучили до великого військового транспорту.

Пауле, що був за погонича біля гармати, посадовили з одним компаньйоном та п'ятьма кіними в товарний вагон.

Так почалась кількатижнева його їзда вздовж і впоперек Німеччини під замком з кіними та новим товаришем, якимсь тюрінгенцем, що вже бачив цілий світ і на спогад мав глибокого рубця від ший аж до пупа. Пауле часто зі здивуванням придивлявся до цього рубця. А ще, як його годинник світив йому пів на десяту, він вірно згадував свою малу.

І всі молоденькі гуски, що роздавали на Мангаймському залізничному двірці салдатам каву—добра шклянка горілки припала б йому більше до смаку,—навіть на половину не подобалися йому так, як його мала.

Як раз навпроти спинився королівський потяг: в салоні вагоні сидів кайзер, розмовляючи з якоюсь розмальованою панєю. Осміхаючись, він вказав на них великою пучкою.

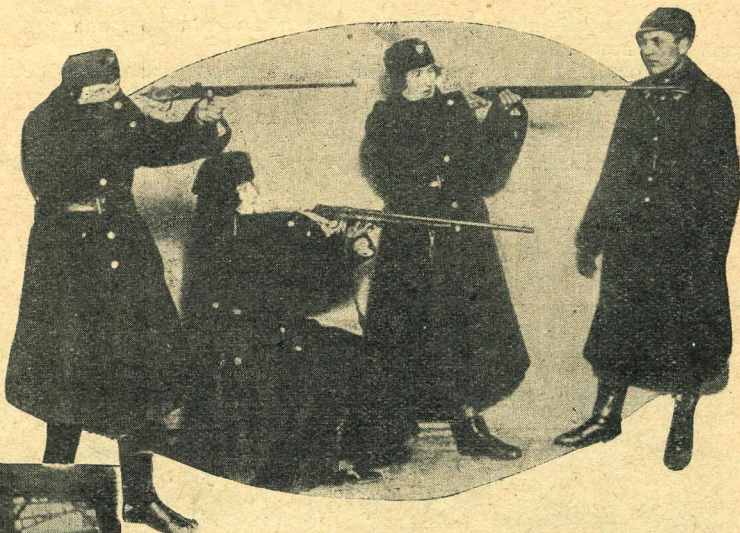
Цілий транспорт мусив ревноти: „Доброго ранку, ваша величність!“

Проте це привітання пролунало якось ріденько.

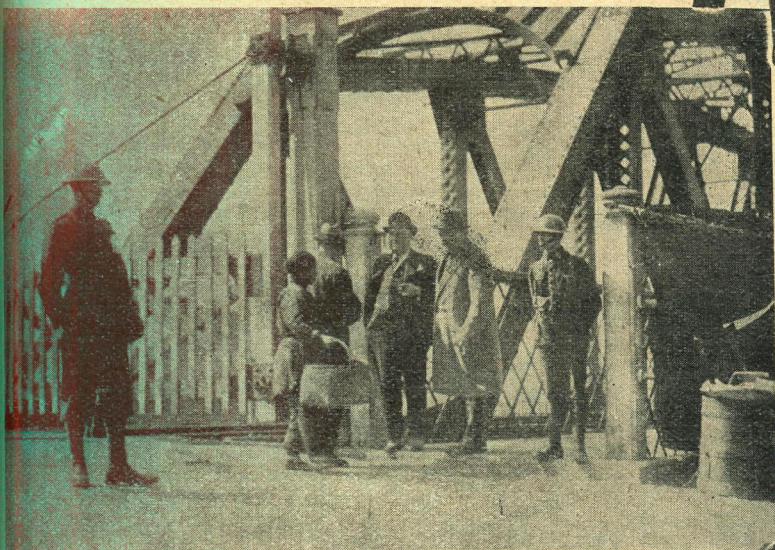
Коли всі інші побігли геть, блошак Альберіх лежав ляглий як ніч під банею, а власне—під зморшклом у шкур'ятому нагрудному гаманці, забрисаному самим же блошаком краплинками крові. Прокинувшись, та побачивши себе покинутим своїм військом, він почав мацати навкруги своїми пусиками та приглядатися: опух від його покусів, уже під ним осів і тільки червона пляма вказувала його місце; Альберіх пробіг три кроки вперед, але раптом спинився, прикро вражений незвичним для нього пахном сукна нового мундиру.

А як сік, що він з нього ласував ось уже кілька тижнів, обрид йому, то він, здатний до спартанської витривалості, ухвалив на найближчі дні зрестися їжі і вирушив на розвідку.

Але скрізь душив його сморід нової одежі, і ніде не знаходив він слідів од товаришів; думка, що вони дезертували, робила його просто хорим з досади. Даремно силкувався він утворити нове боездатне військо з нових зустрінутих сил: всі

Військове навчання жінок у Польщі під доглядом польського унтер-офіцера

Міст на кордоні Чапея (в Шанхаї); ходити через нього хінцям англійська варта забороняє

вони були мародери на власну руку і не хотіли ніякої організації. До того ж і емірувати не було як, бо на всіх кінцях були пояси та зав'язки. І там підчас одного з його нічних блукань, нагало на нього жак якесь круглясте сийво,—як раз перед горбом сугубо людської руки,—коли він хотів пройти рукавом на волю. Однак, йому спало на думку, що вузький і тісний ремінець тут же навколо руки—гарний притулок, і з цього часу, ледве тільки світало, він і ховався туди.

Одного дня його оточення почало чудно одмінюватися; гнила вохкість проточувалася через сукно мундиру і робила його брудним та чорним. Одночасно з'явилася орда нових створін, дрібненьких брудно-білявих, наче з холодною, робачків, що мали ззаду тремтуче від жадоби сисальце. Вночі вони повстали з нічого, ранком він зустрічав одиниці, а коли знову вийшов зі свого денного притулку, вони копалилися вже цілими купами. Ніколи ще не доводилося йому бачити таких огидних істот, такої ненажерливості і такої плідності. Вони сторчка впилися в м'ясо, і покусана шкіра після них нагадувала решето.

Ніколи він, старий воєнка, звиклий зі жменькою вірних товаришів чесно виступати на людину, не бачив іще такого підлого способу боротьби. Його рудий панцер здавався йому блискучим генеральським мундиром проти сірої слизоти паразитів, цих нахабних зайд, цих ехитних площинців.

Вони обідали й затроювали кожним шматком поживного м'яса, і коли ще там чи тут з'являлася поодиноким блошиця, вона хутко мусила ушиватися перед цією зайшлою чужою наволочтю.

Альберіх тепер майже зовсім не рипався спід ремінця з круглястим сийвом, здригаючись од приглушеного стукання, більш регулярного, ніж навіть пульс. Глубока зненависть клеютіла в ньому проти чужаків; він клацав щелепами, але всяким чином уникав місцевостей їхнього полювання. Занадто гордий, щоб пристати до спільного фронту з таким бидлом, він на очах

Провал фашистського „походу на Берлін“. Фашистський „Стальний Шлем“. Лідер „Стального Шлема“ Зельдт робить огляд фашистських загонів

худ і його здорова рудо-червона постать зблідла в хоробливо жовту.

І от, коли він одного разу саме повертався до свого кубла від найближчого місця свого харчування, землю несподівано струснуло, рожеве м'ясо засмикалося і затримтіло під ним як вулкан. Далі повз нього побіг тоненький струмочок крові, побіг так близько, що від її надзвичайно міцного паху він на хвилину аж уцадів. Проте, він відчув, що гаряча повідь хоче забрати його з собою, ухопився за ремінець і заліз у якусь щілину, тимчасом як під ним буйно біг густий червоний струмінь.

Це був кінець, страшний суд, коли земля почервоніла від соку невинних жертв, і кров кричала до неба.

Два фронтовики проходили надвечір пошматованою гранатами місцевостю.

Біля однієї зруйнованої бомбою хати з потрощеними стінами та почорнілими сволами спід поваленого даху—один з них натрапив на холодний уже труп молодого хлопця.

„Прокляття! Вбитий!“ вигукнув він.

Далі нахилився, щоб зняти смертну бляшку та пошукати останніх листів на батьківщину.

„Годинник ще може придатися! Мертвий товариш не осудить за це!“ Він зняв годинника з руки і прислухався: годинник стояв.

Стояв на половині десятої!

Салдат спробував завести: щось перешкоджало.

Тоді він одчинив покришку і заглянув у механізм. Під маленьким коліщатком ворухилася блощиця.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТЕСТУ ХАРКІВСЬКОГО ПРОЛЕТАРІАТУ

Демонстранти перед будинком ВУЦВК'у висловлюють свій протест проти нападу англійських поліцаїв на Радянське торговельне представство в Лондоні

КОНКУРС ЖУРНАЛА „ВСЕСВІТ“ НА ОПОВІДАННЯ

Для зміцнення зв'язку з читачами і для допомоги створенню оповідань журнального типу, редакція журналу „Всесвіт“ оголошує конкурс на краще журнальне оповідання.

1) Умови конкурсу такі: Письменники мусять надіслати свої твори не пізніше 1-го серпня 1927 р. На оповіданнях ставити напис „На конкурс“, підписувати девізом, а прізвище подавати в закритому конверті.

Розмір оповідання $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ друкованого аркуша. Оповідання повинні бути передруковані на машинці, або чистого переписані на одному боці аркуша. Темою до оповідання можна брати нашу сучасність і минулину, а також і фантастику, аби зміст відповідав сучасним ідеологічним вимогам.

2) Приймаються оповідання тільки написані українською мовою.

3) Конкурс провадиться так: Редакція одбирає з присланих на конкурс оповідань найкращі. Друкуються вони в порядку під номером, а потім, коли перейдуть через журнал усі, чита-

чам розсилається листівка з тим, щоб читач написав, яке з оповідань йому найбільше до вподоби. Премії розподіляються за числом ухвальних відгуків на оповідання.

5) За всі видруковані оповідання автори одержують по 50 крб. гонорару.

4) Премії встановлено такі: Перша—250 крб., друга—125 і третя 75 крб.

6) Прізвища всіх авторів, що брали участь у конкурсі і чий оповідання було видруковано під №№, після скінчення конкурсу буде оголошено.

7) Твори авторів, чиїх творів не буде ухвалено на конкурс, але їх можна видрукувати у „Всесвіті“, можуть бути видруковані на загальних умовах за згодою авторів. Оповідання не використані в журналі буде знищено.

8) Прислані після 1 серпня 1927 року оповідання перейдуть у портфель редакції в звичайному порядку, а в конкурсі участі не братимуть.

УДОЖНЕ КУСТАРНИЦТВО

Стаття М. С—ка

ЗНАЧНУ роль, навіть у нашому господарстві, відіграють нині кустарні промисли України.

Хоча в самій основі кустарі й мають за мету задоволення тих та господарських потреб місцевого населення, але крім вони постачають і ринок своїми виробами. З усіх кустарних промислів на Україні звертають на себе увагу художні промисли, що мають найбільший розвиток на Полтавщині.

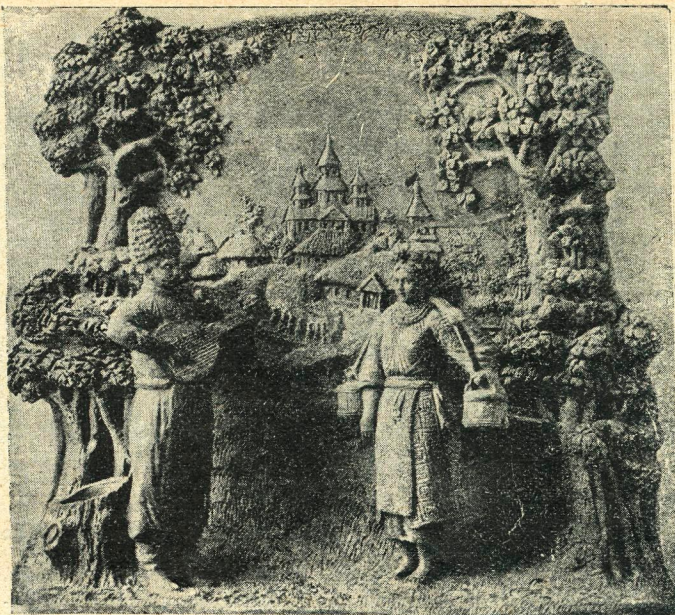
Ще в 1788-му році почали вивчати промисли Полтавщини і по відкриттю першу школу з викладанням різних ремесел, а в 1895-го року відкривається ціла низка художньо-промислових шкіл (керамічна імені М. В. Гоголя, корзиночна, ткацька і інші). Всі ці школи-майстерні залишились до цього часу і мають на меті безпосереднє впливати на промисли і підготовляти майбутніх кустарів.

Художня творчість українського кустаря відома з давніх часів своєю самобутністю, красою й оригінальністю. Ця краса й оригінальність відбилась на всіх речах хатнього та господарського вжитку і ввійшла в його життя та побут. Найстарші зразки народної творчості надзвичайного художнього значіння свідчать і понині в усіх галузях сучасного кустарного виробництва, підвищують попит на місцевому ринкові та відкривають шлях на ринки зовнішні.

Найстаріший і найвідоміший промисел на Полтавщині—це кераміка. Своїм значінням в економічному відношенні цей промисел займає перше місце. Яких небудь 50 років тому все українське населення губернії одягалось виключно в тканини свого виробництва. Майже всю зиму в кожній хаті пряли шорстяну й конопляну пряжу, погім фарбували рослинними фарбами, виготовленими самими ж кустарями, перероблювали в полотна, килими, килими, прикрашувались різнобарвними визерунками й візерівних набойок і тоді продавали. Зараз одна з кращих ткацьких майстерень на Полтавщині це Дегтярівська, заснована в 1808 року. Вона дає дуже високої якості вироби, що також експортуються через наш „Кустекспорт“ за кордон.

Вироби, що заслуговують найбільшої уваги як на наших ринках і на закордонних ринках це—килими-ліжники (товсті для ліжок), килими (стрижені) та інші. Крім високої техніки фарбування шерсті та виготовлення килимових тканин, полтавські килими відзначаються надзвичайним підбором фарб, гармонійним поєднанням їх, де з простих геометричних форм створюється складний орнамент.

Вишивка раніш не була промислом на Полтавщині і слугувала виключно для задоволення власних естетичних вимог населення в прикрашуванні одягу та житла. Але удосконалюючись віками на різноманітних способах виконання малюнку, вишивання має величезні художні досягнення. Тому зараз воно й стало одним із значних промислів Полтавщини. Найроповсюдженіший спосіб вишивки—це вирізування, листва, мережка та інші. Хустки, рушники, фіранки, плаття, сорочки вишиваються зараз по всій Полтавщині.

Вироби з глини полтавських гончарів

Опішнянський гончар за роботою

Селянки майстерно вишивають на полотні

Крім килимів та вишивок Полтавщина дає досить добрі вироби з глини (Опішня) дерева, соломі та лози.

Є всі дані гадати, що в недалекому майбутньому Полтавщина, що вже завоювала український ринок, займе і на зовнішньому ринкові перше в світі місце.

Стаття С. Нелепинської-Бойчук

ХУДОЖНИКИ сучасних лівих напрямків у галузі образотворчого мистецтва, і в нас, і за кордоном крім різних спірних тверджень, що вони висовують, мають одну безперечно вірну прогресивну ідею—це зв'язок, органічний зв'язок образотворчого мистецтва з промисловістю. Всяке оформлення речі побуту є завдання художника-інженера. Художник мусить організувати річ у цілому, аналізуючи її призначення і витворюючи відповідно призначенню й властивостям матеріалу та техніки—форму речі та її оздоблення.

Для такої діяльності потрібні нові люди. Провадиться боротьба зі старою художньою академією, повстає новий тип художньої сили—виробнича художня вища школа.

Цілоком природно, що в нас ця ідея знаходить собі найбільше прихильників і має найкращі перспективи щодо до реалізації в житті. Але дещо робиться передовими художніми колами і в капіталістичних країнах.

Нам треба досвід таких нових художніх шкіл за кордоном всебічно використати, особливо зараз, коли недостатня матеріальна база не дає можливості нашим школам широко розгорнути свою роботу.

Зараз мова йде про Варшавську Художню школу, що її мені довелося докладно обслідувати в минулому році.

Керівники Варшавської Художньої школи—переважно молоді художники, що живо цікавляться мистецьким життям і поза межами Польщі.

Не дивлячись на скромну назву, школа ця своїми методами роботи й результатами значно випередила Краківську Академію Мистецтва, що живе лише по інерції старими академічними традиціями.

Варшавська школа ставить собі за мету зв'язок з виробництвом.

Вона намагається виховати тип художника-організатора художньої форми в певній широкій галузі виробництва.

За два роки загального курсу навчання, студент має відповідне знання форми й кольору, при чому спеціальну увагу звернено на дисципліну проектування мас і площин, як засобу збудження ініціативи й активності в шуканні мистецьких форм. В протилежність давнім академічним студіям, чия робота

полягала в малюванні голів натурщиків, навчання в нових школах провадиться на різних матеріалах і на різних речах.

Це збуджує в студентів зацікавлення формами, що їх постійно оточує життя.

Добре поставлено малярський відділ, особливо монументальне малярство.

Вивчення законів площинного й декоративного розрізнення стінних росписів, побіч з технікою фрески та темпер, дало цікаві наслідки.

Робітня станкового малярства побіч формальних завдань працює над проблемою героїчного малярства, розроблює сюжет і пейзаж композиційно.

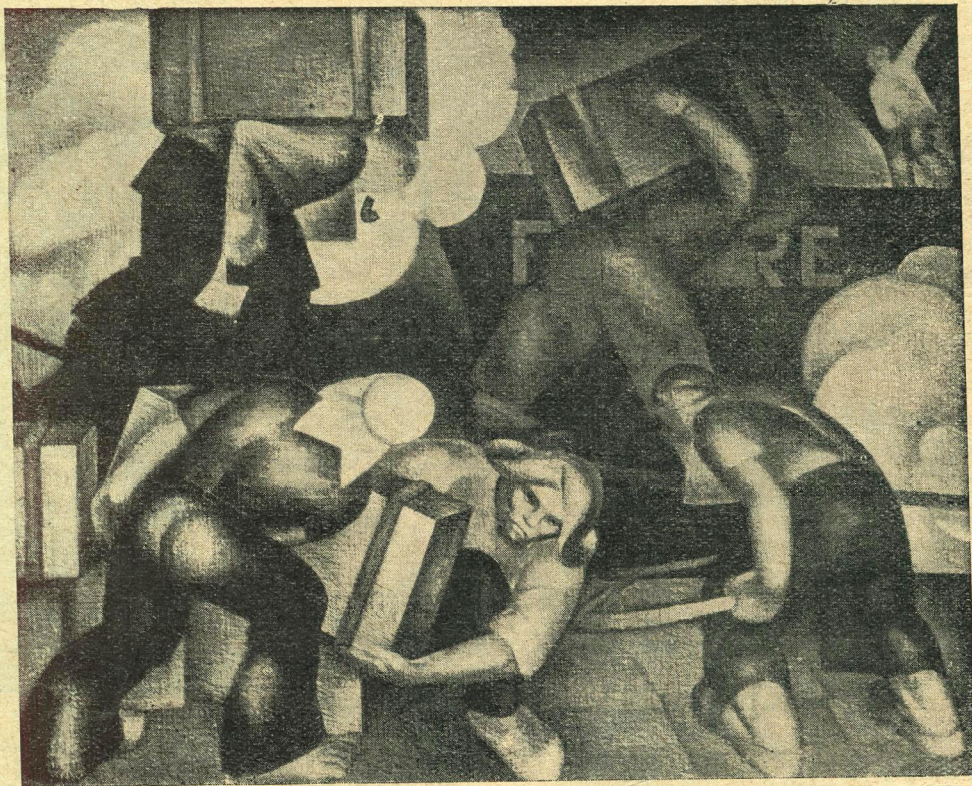
Робітні внутрішнього

оформлення будинку роботу провадиться на підставі формальних шукань перших курсів школи, більше тільки наповняють на вивчення матеріалу—тут проходять і обробку дерева і метала і тканини.

Особливо добре влаштовано відділ килимарський, де зуміли з'єднати нові формальні досягнення з традиціями в підборі кольорів.

В техніці виконання часто спираються на український килим.

АТЕЛЬЄ СТАНКОВОГО МАЛЯРСТВА

Грузики

Відділ графічний, збудований за принципом художніх робітень Лейпцигської графічної академії, ще не цілком устатковано, не охоплено так широко завдань поліграфічного виробництва, як напр., поліграфічний факультет Київського Художнього Інститута, проте може похвалитися хорошими роботами студентів, особливо в галузі деревориту, офорту, літографії.

Художники, що керують навчанням у Варшавській школі, працюють у контакті з групами лівих течій західного мистецтва, однак використовують традиції своєї народної творчості, тому школа ця має цікавий своєрідний характер і на виставці декоративного мистецтва в Парижі мала значний успіх.

І все ж не дивлячись на всі досягнення, не може варшавська школа розгорнутися як слід.

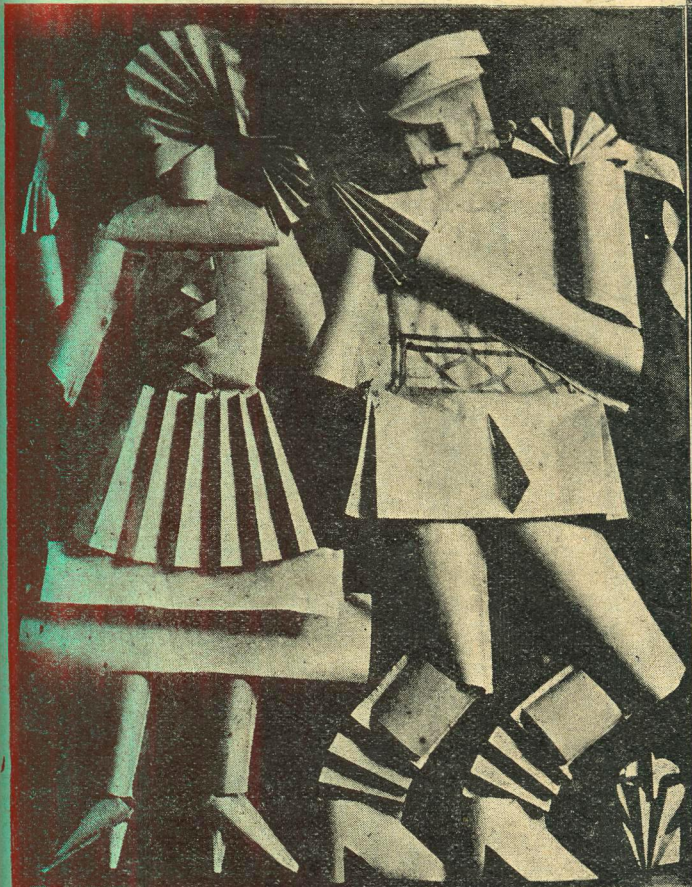
В той час як наші художні Вищі школи, Київський художній інститут зокрема, чим раз щільніше зв'язують свою роботу з виробництвом, коли студенти художніх вузів нарівні з технікумами йдуть на практику на заводи, вивчають виробництво, його вимоги, перевіряють свої знання—варшавська школа примушена задовольнятися лише кустарним виробництвом.

Та й це тільки здебільшого організовані тут же при школі робітні, що, зрозуміла річ, не можуть розгорнути свого виробництва надто широко, а також не мають змоги охопити всіх галузів життя і виробництва, бо це примусило б перетворити школу в ціле фабричне місто. А з індустрією, з фабриками та заводами, що могли б дати студентам широке поле для праці і для перевірки на практиці своїх досягнень,—школа майже не має ніякого зв'язку.

Через те вона стоїть під загрозою цілковитого занепаду в своєму розвитку і гине її основна ідея—зв'язку художньої роботи з виробництвом.

Бо ж тільки при плановому веденні господарства всієї країни, коли провадиться облік потреб усього виробництва на сьогодні, і, що важніше, правильної установки на майбутнє, можна здійснити ці широкі завдання, що в капіталістичних державах можуть висуватися лише як проблеми.

РОБОТИ МОНУМЕНТАЛЬНОЇ ТА ДЕКОРАТИВНОЇ РОБІТНИ

Вгорі, праворуч—роботи монументального ательє проф. Трояновського. Внизу—декоративне панно з сірого паперу (оформлення Варшавської художньої школи)

НАШ ПСИХО-НЕВРОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

Стаття Я. Дорина

Ще за часів царського уряду алкоголізм та наркоманія пустили глибоке коріння в суспільстві, прибираючи форму одної з найстрашніших соціальних хороб.

Ще й тоді громадська й наукова думка була дуже стурбована цим, але далі організації гуманітарно-філантропічних „товариств тверезости“ буржуазне суспільство не пішло.

І тільки після Жовтневої революції та громадянської війни, коли пролетаріят почав відбудовувати своє господарство та промисловість, перед радянською суспільністю на всю широчінь стало питання про боротьбу з алкоголізмом та наркоманією, але не старими методами, а науково обґрунтованим шляхом.

Крім алкоголізму та наркоманії є ціла низка інших психопатологічних захворювань, наприклад розлад мови (заїкання), психопатія, істерія, різні полові ненормальності і т. д.

Вивчення цих питань до цього часу стояло на найнижчому ступні свого розвитку.

В 1920 році на з'їзді невропатологів у Харкові проф. Гейманович у своїм спеціальному докладі відзначив потребу утворення такого ін-

Проф. Гейманович
фундатор і директор харківського
психо-неврологічного інституту

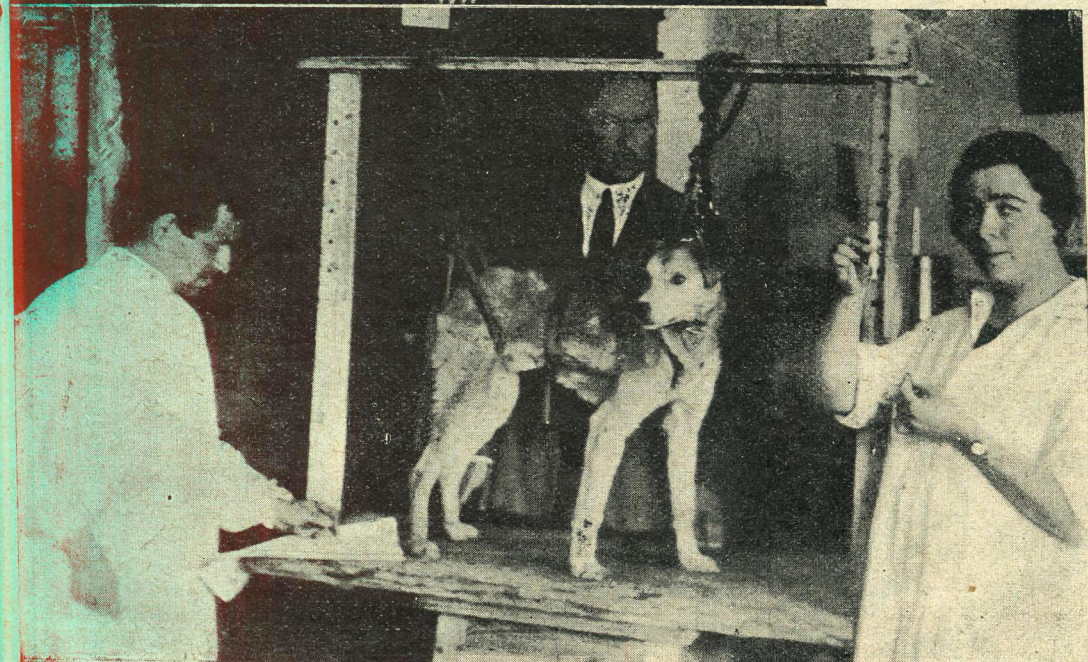
ституту, що став би за піонера вивчення і постановки лікування цих хороб.

Професорові Геймановичеві було доручено утворити цей інститут. Багато труднощів довелося зазнати на шляху утворення такої поважної установи. В перші часи інститут фактично існував тільки в кабінеті проф. Геймановича. Він не мав ні власних коштів, ні власного кошторису.

Нині інститут розрісся в велетенську установу, що посідає цілий будинок по вулиці Карла Лібкнехта № 2.

Він має такі відділи: експериментально-біологічний, де роблять різні дослідження над тваринами; клінічно-лікувальний, де кращі фахівці приймають хорих по всіх спеціальностях невропатології, — при цьому відділі є стаціонар та кабінети; соціальної психоневрології, де вивчається психологія різних типів злочинців, проституток і т. д., експериментальної психофізіології — тут вивчаються різні психічні явища у людей та тварин у нормальному стані: психоневрологія дитинства — цей відділ вивчає питання каліцтва дитячої психології; відділ фізіології праці, — це дуже важливий відділ, що вивчає, обмін речовин тієї людини, що працює на різних виробництвах, та інші.

Інститут має свій диспансер, що через нього проходить щодня понад 300 чоловіка. При інституті є фізіотерапевтичний кабінет із 40 установками, де лікується щодня 300 чоловіка.

Вгорі — алкоголиків лікують гіпнозом (психо-терапевтичний відділ проф. К. І. Платонова)

Нижче — дослідження соку з кишків собаки

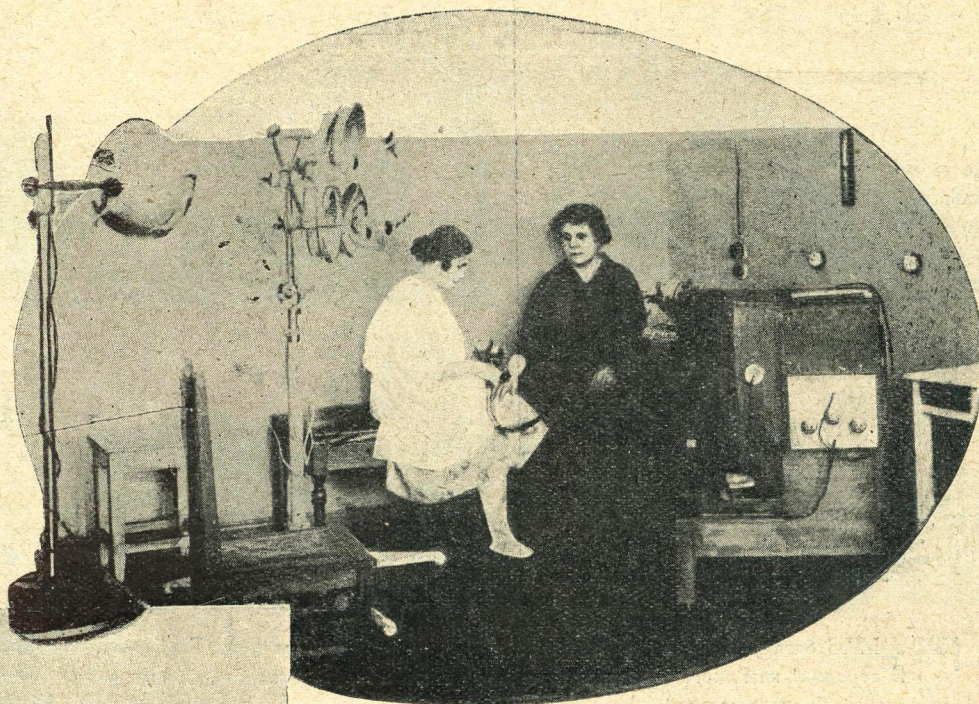
За п'ять років свого існування інститут проробив 350 наукових експериментів, що є рекордною цифрою не тільки для України, а й для РСФРР.

Через інститут пройшли сотні наркозистів та наркоманів, що вилікувались із них цілком завдяки методі масового гіпнозу.

В сучасний момент Інститут веде науково-експериментальну роботу, дуже цікаву тим, що її ніде не проводилося.

Це — вивчення психо-фізіології обміну речовин пілотів під час польоту, шоферів під час їзди і т. д. за допомогою спеціальних приладів.

Інститут має свої експериментальні лабораторії, де співробітники

Електро-кабінет інституту

проводять різні експерименти над тваринами (пересадка залоз, витиснення й стиснення частин мозку і т. д.).

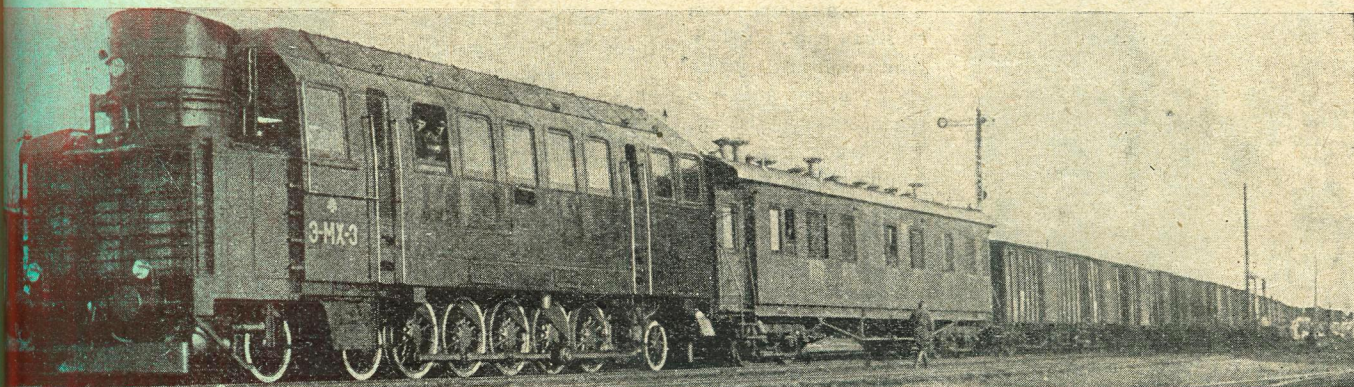
За час існування інституту через нього пройшло понад 250 тис. хорих з різними психопатологічними захворюваннями. Частину їх тут було цілком виліковано.

Крім лікувально-дослідчої роботи, інститут так само цікавиться справами експериментальної психофізіології та педології. В цій галузі він має численні наукові роботи, що їх було видруковано не лише в наших наукових журналах, але й закордонних. Загалом інститут увесь час підтримував тісний науковий зв'язок з закордоном. Слід відзначити, що відомий учений гуманітарист Ф. Нансен настільки зацікавився роботами інституту, що весь час постачав його найновішою літературою. З свого боку інститут надсилав Нансену свої наукові праці.

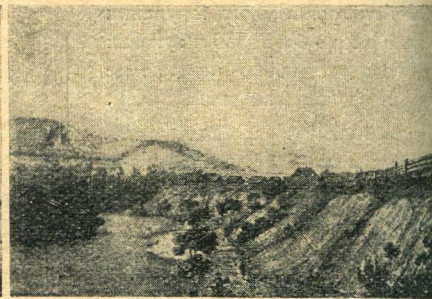
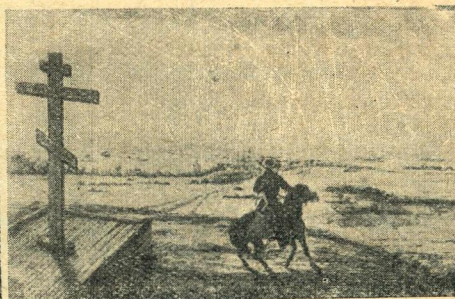
Цими днями інститут святкував п'яті роковини свого існування. Харківське медичне товариство відзначило цей ювілей організацією урочистого засідання. З нагоди ювілею надійшла велика кількість привітальних телеграм з усіх кутків нашого союзу та за кордоном. Український уряд відзначив ювілей відозвою до робітників інституту, де зокрема підкреслювалось заслуги фундатора і теперішнього директора інституту проф. Геймановича.

Вивчення умовних рефлексів

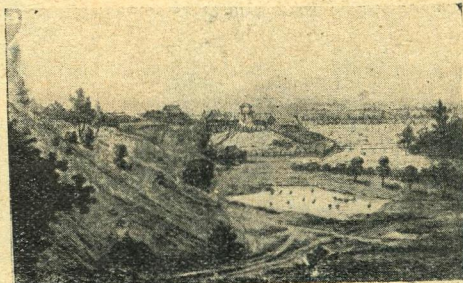

Тепловоз, що вперше працює в СРСР. Зроблено його в Німеччині за нашим проєктом

Фот. Ліухина

М И Н У Л Е

І З Ю М А

ІЗЮМ МАЄ багату й цікаву минувшину.

В середині кам'яного віку місце, де тепер лежить Ізюм та його околиці, були залюднені.

Це був своєрідний промисловий центр: річка Донець на сто верстов завдовжки була багата на кремів.

З нього виробляли різні речі тодішнього вжитку.

В Ізюмському музеї зібрано до 10.000 зразків кремінних виробів з кам'яної доби.

Коли на Україні з'явилися кочовики, Ізюм стає центральним пунктом, зборищем мандрівних народів та армій, що пересуваються степами Ізюмщини.

Ці тихі степи бачили бурхливі дні. Скити, сармати, гуни, готи, хозари, печеніги, половці і сходилися тут і розходилися відсіля по всій земній кулі.

Російське військо переходило степами Ізюмщини в давні часи походу на Крим та завоювання Азова.

І наприкінці в 1918 році ніби на зміну гунам прийшов німецький корпус генерала фон-дер-Гольца.

Найяскравіші сліди свого перебування залишили скити-сарматами й татари.

Збереглася кам'яна плита з арабським написом.

Цей пам'ятник відноситься до 14-го віку.

Знайдено його на горі Кремінці, що підноситься над самим містом.

Містом Ізюм став у 1681 році, коли Московський уряд збудував тут фортецю для оборони від татар.

Залишилися рови, окопи та інші фортечні споруди, що збереглися й досі.

Добре збереглася між іншим найстаріша будівля — собор, побудований козаками ще за царів Івана та Петра. Від 1765 до 1865 р. Ізюм був полковим

містом. Там стояв слобідський козацький полк. В 1699 р. татари захопили Ізюм, але їм не довелося довго хазяйнувати в місті. Козаки вибили татар із міста.

Далі в міру заселення місцевості, Ізюмська фортеця втратила свою вагу і через те козацький полк було росформовано, а Ізюм став звичайним повітовим містом і розпочав мирне життя.

Спокійно й тихомирно стояв Ізюм тільки до горожанської війни.

Від того часу тихе, глухе місто прилучилося до величезних світових подій.

Перебувало воно під владою німців, центральної ради, гетьмана та протягом місяця було навіть вільним містом.

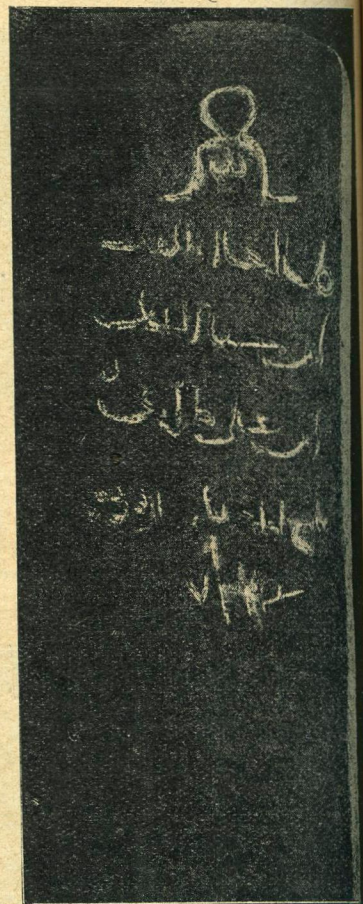
В Ізюмі була своя міліція, своя „армія“ (300—400 чол.), своя „монета“, Потім „вільне місто“ визнало владу центральної ради, потім — радянську, потім опинилося в лаптах добровільців, потім знову прийшла влада рад, а в 1920 році, зазнало чести одвідання махновської банди.

Всі ці етапи мають речове підтвердження в місцевому музеї.

Бурхливі дні минули і Ізюм знову перейшов на мирне, але далеко не сонливо-безжурне життя.

В Ізюмі є тепер завод, що виробляє оптичне скло, фосфоритні шахти, а також відомі залізничні майстерні.

Місто живе новим життям.

В Ізюмському музеї зберігається камінний пам'ятник з таким написом арабською мовою: „Велів зробити це Алі-од-дін син Алі Таразі в день 11 Шавваля 734 р.“

Ізюмський собор, що збудовано при царях Івані та Петрі, під доглядом ізюмських полковників слобідського козацького полку Донця та Шидловського 1694—1701 р. р.

ОГЛЯД ВІРМЕНСЬКОЇ МУЗИКИ

Стаття Е. Сардар'яна

ВІРМЕНСЬКА музика своїм характером та стилем найяскравіше виявляє загально-орієнтальну музику.

В минувшині вірменська музика підлягала впливові іранської грецької народної музики, але згодом її оброблено народом вона набрала свого особливого вірменського кольоритного яскравості та форми, що виявляє духове життя та настрої народу.

На початку 5-го віку було закладено підвалину для національної літератури, а рівнобіжно й музики. В літературі того часу ми зустрічаємо силу пам'ятників вірменської національної музики. За часів панування арабів у Вірменії (8—10-й вік) розвинулася вірменська література та мистецтво в пустелях та містах і вироблялися нові форми, що виявляли життя тої епохи.

Музикальна творчість того часу—шаракани, магедінер, ганзер, шакара (мелодії різних форм, що виявляли настрої). Творці цих музичних мелодій були: Саак, Месроп, Мосес Кертох, та інші і прикінці Нерсес, Шноргалі (1102—1173). Останній заводив нову форму музики. Вірмени мають свої власні нотні знаки, вживані ними до останнього часу. Знаки ці не могли замінити сучасну орієнтальну музику, і їх замінено загальноєвропейською теорією.

Вірменська музика до 19-го віку була виключно одноголосна (гомофонна). Многоголосна музика—це один із найяскравіших чинників зародження нової вірменської музики, що виникла в 1899 році. Багаті й гарні мелодії минувшини, оброблені композиторами першого періоду розвитку вірменської музики побутові форми, стають за матеріал для нової вірменської музики. До цього періоду відносяться композитори: Макар Асмат'ян, Комітас Вартапет, Карамурза, Григор Мірзоян та інші. Вони оброблювали вірменські духовні та світські мелодії, використовуючи всі засоби сучасної музикальної теорії, а разом з тим додержуючися національного стилю. Роботи вищезазначених майстрів мали виключно характер хорової музики і масово організації хорів концертів пропагували многоголосну музику серед широких шарів вірменського народу.

Другим періодом вірменської музики є індивідуальна творчість. До цього періоду належить низка творів: романси, дуети, народні пісні художньо-оброблені, шкільна література, підручники про музику. Представниками другого періоду є—Романос

Мелік'ян, Егіше Багдасар'ян, Антон Майлян, Е. Сардар'ян, А. Манук'ян, О. Тер-Григор'ян.

Третій період, тобто сучасна вірменська музика, розвивається в усіх галузях вокальної та струментальної музики. Яскравим представником вірменської струментальної музики є заслужений композитор Олександр Спендар'ян, що своїми симфонічними оперними та камерними творами збагачує сучасну вірменську музику. Поруч сили симфонічних картин він написав також оперу „Алмаст“ із вірменського життя. Виразником вірменської інструментальної музики є С. Бархудар'ян, що славиться як піаніст композитор. Його твори дуже популярні.

Він є першим піаністом композитором у Вірменії. Крім опери „Алмаст“ славиться опера „Януш“ Тиграняна і „Старі боги“ А. Тер-Гевондяна.

Після жовтневої революції почалася нова доба в царині вірменської музики і вільний край трудящих вірмен дав низку нових композиторів та теоретиків: М. Мірзоян, К. Захар'ян, Д. Казер'ян, В. Тальян, Гур Мірзоян, що дали низку художніх творів у царині струментальної та вокальної музики, створюючи з орієнтальної музики культурний чинник вірменського народу. Культурним центром вірменської музики є Єреван, де є консерваторія і музичний технікум, що стоять на належній височині. Ректором єреванської консерваторії є композитор-теоретик А. Тер-Гевондян. Вірменська музика стала тепер на шлях розвитку нових форм і, розвиваючися

хутким темпом, дає чимало нових творів.

Тепер, коли геніальними майстрами остаточно вичерпано весь народний музичний матеріал, — східна музика є новим багатим, свіжим струменем, що його оброблятимуть композитори вільних країн С.Р.С.Р., створюючи загальний, могутній, художній фронт орієнталізму.

Композитор Е. Сардар'ян

Хор у харківському вірменському клубі

ЧЕРГОВИЙ

Ф В
І У
Л Ф
Ь К
М У

В 1906 році ще жевріла дотліваючи, але часом і знову спалахувала залита кров'ю, присипана попелом реакції пожежа революції. Тут, то там, по фабриках, і заводах зводили знесилена голову придушені страйки і частина студентської молоді, наслідуючи революційні традиції п'ятого року, все ще сміливо простягала руку пролетарям-побратимам.

Фільм „Муть“ — це життєпис борця з невеликої когорти, що відірвався від своєї класи, зрікся чужої його новій ідеології родини і цілком віддав себе революційній роботі.

Сергій фон-Ягд був сином старшого радника губернського правління, але це не завадило йому перейнятися

революційним запалом того часу і не стало на перешкоді й тоді, коли довелося зникати в підпілля. Всі в родині Сергія, починаючи з матері і кінчаючи покоївкою Мотрею, боялися „самого“ Миколи фон-Ягда, що гордував усіма, хто не мав голосу в справі його кар'єри й що закам'янів у самозакоханості.

Чимраз тяжчим ставало життя Сергієве в родинному оточенні. Батько проносив про його участь у страйковій, про його палкі промови на студентських сходах, що підривали авторитет фон-Ягдів, плямиди честь роду, завжди вірного цареві й батьківщині.

І тоді Сергій порвав з родиною і оселився у свого товариша, студента Калістова, що разом із Сергієм стояв на чолі студентських революційних гуртків.

Та поліція давно вже почала слідкувати за їхньою роботою, а зокрема за помешканням Калістова, і коли Сергій видерся з кола жандарів, що оточили будинок, де відбувалися збори гуртка, та підбіг до подвір'я Калістова, він побачив на підвіконні тривожний вогник свічки, що попереджувала про небезпеку, про трус. Довго він біг вулицями, на хвилинку зупиняючись, щоб послати кулю назустріч погоні, аж поки не опинився біля будинку, куди ніколи не гадав повернутись. Вагаючись подзвонив Сергій. Відчинилися і знову закрилися важкі двері, ховаючи за собою зацькованого Сергія, але трохи згодом вони так само причинилися пропускаючи жандармів.

Фон-Ягд не переховує у себе державних злочинців, — так сказав жандарям старший радник і Сергій опинився в руках ловців.

За революційну діяльність і за те, що підчас гонити він забив двох жандармів, його засудили на вічну каторгу.

голод. Та мертий виручив живого. Сергій знайшов біляпомерлого мисливця — селянина сумку з їжею, стала йому в пригоді й одежа його.

З великими труднощами Сергій повердо рідного міста.

Родина фон-Ягдів святкувала заручини сина Петра з пристаркуватою, але єдиною спадкоємицею міліонера Бунчук-Бурунського, а в цей час жандарі, що знову напали на слід Сергія, розчаровано схилилися над померлим.

Вісім років минуло з того часу, як увірвалося життя, повне надій, поділених на похмурі каторжні дні, вісім років зробили своє діло і Сергій поволі хирів од сухот.

Згадувався часто й той день, коли вийшов на волю кримінальник Васька, земляк, що йому полюбився Сергій і він взяв передати Калістову сергієвого листа, надряпаного на половинці хустинки. Згадував Ваську й чекав.

Ось партію каторжан відправили на лісові роботи. Сергій був один, — пісня партії ледве долітала до нього. Сергій опинився на волі. Два дні плутала лісом погоня, але Сергія не знайшла. Страшніше од в'язниці

СВЯТО МЕТАЛІСТІВ

Нарис О. Штейнгольц

В ДЕНЬ відкриття стадіону „Металіст“ біля 8 тис. чоловіка галасливим натовпом залляв стадіон.

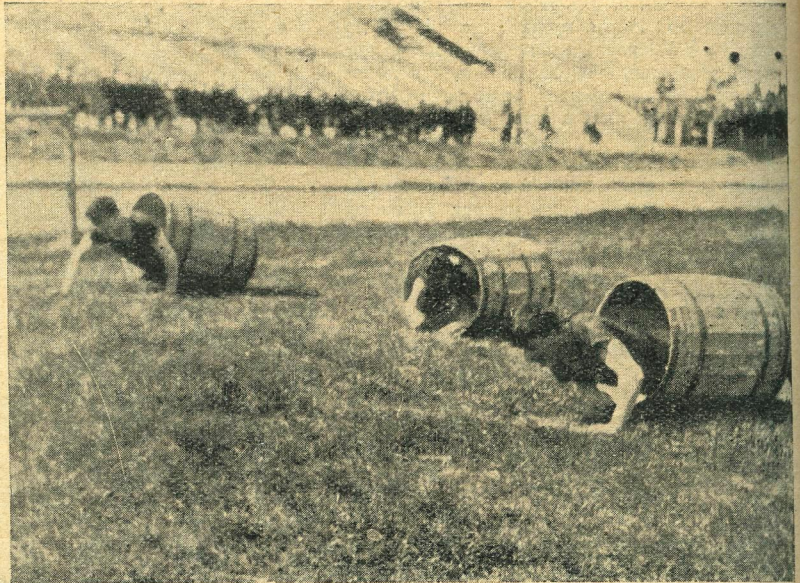
Попілясті хмари низько сунулися над землею, холодний вітер розсікав обличчя, але хіба варто звертати на це увагу, коли червоним квітам подібні, пластично рухались на зеленій ковдрі майдану в повільних рухах фізкультурники. А в дальшому повинна була відбутись ціла низка найцікавіших спортивних ігрищ.

І відбулася...

Після повільних рухів—волейбол. Далі жіночі та чоловічі перегони. Потім гандбол, боротьба то-що.

Весело зустріли ці змагання глядачі, а коли почалися мало знайомі для Харкова та надзвичайно комічні гри, безупинний сміх розлігся на стадіоні.

Перетягування линви... По десять фізкультурників, міцно стискаючи линву, стали з обох боків

Сіпаються в бочці бігуни

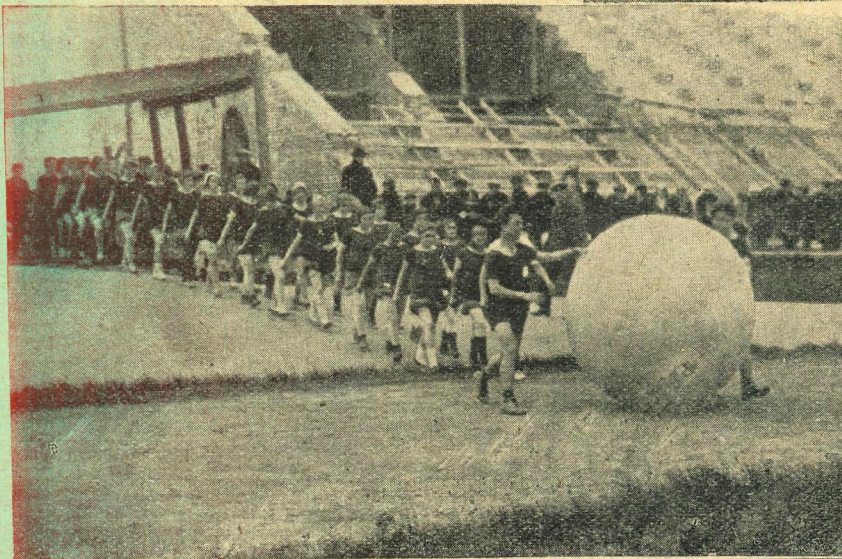
От м'яч так м'яч!! —Здивовано зустріли глядачі пушбол.

— Да, м'яч—один пуд п'ять фунтів важить —зауважив один з досвічених, і додав—425 крб. кошт, є...

Коли взяти на увагу зацікавленість, що з нею харківчане стежили за пушбольним матчем, то можна з певністю зазначити, що цей вид спорту має гарне майбутнє.

Правила гри такі: кожна з двох команд по десять чоловік, намагається забити своїм супротивникові найбільшу кількість голів, щоб то найбільше разів перекопати м'яч за протилежну (по довжині) смугу футбольного майдану. Але це не так легко зробити. По-перше цьому уперто заважають супротивники, по-друге, величезним м'ячем дуже важко керувати.

Після вело-мото змагань, естафет та стрибків вгору та в довжину відбувся футбол. В ре-

— Оце м'яч, так м'яч!

білої смуги—центру. Завершав свисток судді. Напружились на ногах супротивників м'язи. Порожні обличчя. Струною натяглася линва і здавалося, вдар по ній і загуде вона, як бас на гітарі.

Все більше, натягуючи линву, присідають команди. І... подалу, подалу, майже непомітно одна з команд, несамохіть переступаючи ногами, почала насуватися до білої смуги.

Кінець кінцем, останній ривок переможців і обидві команди, під веселий сміх, лежать на землі.

Особливої веселости набрали змагання під час перегонів з перешкодами. Змагання на швидкість, хто найшвидше пробіжить певну дистанцію, при чому під часу бігу треба пролізти під брезентом і крізь бочку без днища.

Перша перешкода—брезент... З розгону пірнув бігун під нього. Нап'явся і поповз по траві брезент. Через кілька секунд з другого боку брезенту виринула голова, а потім і весь спортсмен... і далі.

Знову перешкода—бочка.

Пригнулися бігуни... Захиталися, закрутилися бочки... метушливо сіпається з бочки бігун... Гуде майдан...

А біля фінішу уважно чекають на переможця судді.

Струною натяглася линва

зультаті упертої боротьби миколаївські металісти перемогли харківську збірну металістів—1:0.

Вже насувався вечір, коли задоволені глядачі залишали стадіон.

КРАЙОВИИ ВІДДІЛ ВУФКУ

Харків, Товарна Біржа

1-й Ім. Лібкнехта

2-й Ім. Комінтерну

3-й Червоний Маяк

4-й Ім. К. Маркса

5-й Ім. Дзержинського

6-й „Жовтень“

7-й Пролетарій
(Кол. „Современный“)

ДЕРЖКІНОТЕАТРИ ВУФКУ

3 24-го травня бойовик

РОБІН ГУД

В головн. ролі
ДУГЛАС ФЕРБЕНКС

3 24-го травня

ЗА 40-ми ДВЕРИМА

3 24-го травня

Людина під чужим ім'ям

3 24-го травня

СОРОЧИНСЬКИЙ ЯРМАРОК

3 24-го травня

МРІЇ КОХАННЯ

3 24-го травня

Мать 3 27-го травня Наїзник з Уальд-Веста

3 24-го травня

Акули Нью-Йорку 3 27-го травня Коли прокидаються мерці

Початок о 6 год. Каси з 5 годин

Попередній продаж квитків у центральній
касі (пл. Тевелева, проти Товарної Біржі)

ИЗБАВИТЬСЯ!!

НАВСЕГДА
ОТ МОЗОЛЕЙ, БОРОДАВОК И
ПОТА

МОМЕНТАЛЬНО
ОТ КРЫС, МЫШЕЙ, КЛОПОВ
ТАРАКАНОВ И ДР. ПАЗАЗИТОВ

может каждый только
продуктами Л. ГЛИНА.

- № 2. „Эксель“ уничтожает мозоли и бородавки с корнем безвозвратно 2 р. — к.
№ 4. „Javoi“—радикал. средство от пота 1 р. 90 к.
№ 1. „Клопин“ — уничтожает клопов в 15 мин. 1 р. 75 к.
„Клопин“—тройной размер . 3 р. 50 к.
№ 6. „Тараканон“—истребляет тараканов в сутки 2 р. — к.
„Тараканон“—двойн. размер. 3 р. — к.
№ 5. „Крысомор“—радик. истребляет крыс и мышей 2 р. 50 к.
№ 7. „Антипаразит“ — идеальное средство от вшей и блох. . 1 р. 50 к.

Цены указаны с упаковкой и пересылкой.
Качество продукт. гарантировано.
Заказы высылаются немедленно по получении их стоимости.

АДРЕС: Москва, Мясницкая, Кривоколенный пер., № 1. И. Е. ТОЛЬЦ.

НЕСМЫВАЕМАЯ ЖИДКАЯ КРАСКА

для БРОВЕЙ, РЕСНИЦ,
::: ВОЛОС и УСОВ :::

ХНА-БАСМОЛЬ

Провизора М. ЛИПЕЦ.

Моментально окрашивает в любой цвет, ничем не отличающийся от натурального. Не пачкает лица и платья. Безвредна. Разрешена Мосздравотделом. Способ применения прост. Высылается почтой наложен. плат. При выписке нескольких флаконов за пересылку не платят. цена кор. на год — 2 р. 50 к. полугод. — 1 р. 50 к. Краска для волос — 3 р.

ВНИМАНИЕ требуйте компактную пудру всех цветов

пуш-брюнет, рашель № 1 и № 2, загар № 1 № 2, натурель розовая и белая
Москва, 34, Гагаринский пер. д. № 29, кв. 36/11. Провизор М. ЛИПЕЦ.

АМЕРИКАНСКАЯ
ПРОМЫШЛЕННАЯ
||| КОНЦЕССИЯ |||

А. Ю. ГАММЕР

Москва

НАСТОЯЩИМ ИЗВЕЩАЕТ,

ЧТО ЕЮ ВЫПУЩЕНЫ **КАРАНДАШИ** черные, химич. и цветные
не уступающие по своему качеству лучшим заграничным карандашам

Карандаши изготовляются из загранич. сырья лучшими загр. специалистами

ОБРАТИТЕ ВНИМАНИЕ НА НАШИ МАРКИ:

- № 2255 „АТЛАС“ химическ. копировальн.
№ 1520 „ЭСПЕРАНТО“ „ „
№ 1000 „СТАНДАРТ“ „ „
№ 880 „КОПНИНГ“ „ „
№ 4044 „САТУРН“ „ „
№ 600 „ДЕССИН“ черные „ „
№ 200 „СТАНДАРТ“ „ „
№ 900 Каранд. цвет. 1/2 красн. и 1/2 синий химическ.
№ 751-752 „DIAMANT“ „ „

НАШИ КАРАНДАШИ
ПРОДАЮТСЯ
ВЕЗДЕ

В
У
Ф
К
У

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ
ФОТО-КІНО-УПРАВЛІННЯ

В
У
Ф
К
У

НАЙБЛИЖЧИЙ ВИПУСК
ЯЛТИНСЬКОЇ КІНО-ФАБРИКИ
ВЕЛИКИЙ ХУДОЖНИЙ ФІЛЬМ

„МУТЬ“

З часів революційної боротьби
1906 року—шідлля, каторга

Сценарій—М. ЛЯДОВА
Режисер—ТАСІН
Оператор—БЕЛЬСЬКИЙ

В головн. ролях: арт. ОЛЕГОВ,
ПАНОВ, ГОНЧАРОВ, ФЕДО-
ВЕНКО, МАСЛЮЧЕНКО та інші